

De Hoeksteen,
H. Kamerlingh
Onnesweg
(foto Jaap van
Hassel, 2014)

Nol Verhagen

DE HOEK STEEN

Toen ik in 1995 in de Bremstraat kwam wonen, was ik me er niet van bewust welke enorme veranderingen zich kort daarvoor aan de overkant van de straat hadden voltrokken. Nog maar een paar jaar daarvoor stond er een kerk, de Heilig Hartkerk, die het middelpunt vormde van zo'n typisch rooms-katholiek conglomeraat van kerk, pastorie, school, kleuterschool, een gymzaal en soms een patronaatsgebouw. De kerk beheerste het hele leven van haar parochianen. Maar de kerk was gesloopt en had plaatsgemaakt voor woningbouw. De pastorie was veranderd in een kinderdagverblijf en de kleuterschool bood (en biedt) onderdak aan een medische groepspraktijk. Alleen de school was nog steeds een school: De Hoeksteen, voorheen de Heilig Hartschool.

De Heilig Hartkerk

Maar eerst nog even iets over de Heilig Hartkerk. "In den naam van de Allerheiligste Onverdeelde Drieëenheid, den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, Amen. In het jaar 1931 sedert de Geboorte van Onzen Heer Jezus Christus, den 13den dag van den maand Juni; In het 10de jaar van het Ponti-

ficaat van Onzen Heiligen Vader in Christus Pius XI, Paus door de Goddelijke Voorzienigheid; In het 32ste jaar van de Kroning van onze Hoogverheven Vrouwe Wilhelmina, door de Genade Gods Koningin der Nederlanden..." Zo begint een perkament waarin wordt gememoreerd dat de Zeer Eerwaarde Heer Augustinus, Wilhelmus, Gerardus, Maria Wiegerink de eerste steen heeft gelegd voor de "aan het Allerheiligste Hart van Jezus toegewijde kerk". Dit perkament is in tweevoud vervaardigd. Eén exemplaar is ingemetseld in de eerste steen. Of het bij de sloop gered is, vermeldt de historie niet... Wie luchtfoto's uit die tijd bekijkt, ziet dat de kerk zich dan aan de uiterste (zuid) grens van Bussum bevindt, met het adres aan de Kamerlingh Onnesweg. Enkele jaren later verrijst aan de overkant van de Bremstraat een eerste rij woonhuizen. De tuinen grenzen aan de Bussumse hei. Van een school is nog in geen velden of wegen iets te bekennen. Door haar 37 meter hoge toren met haar typische 'hoed' blijft de kerk vanaf de hei zichtbaar, ook als na de oorlog ten zuiden van de Ceintuurbaan nog een hele wijk wordt gebouwd. De kerk zal eenenvijftig jaar dienst doen. In 1981 wordt besloten de kerk buiten gebruik te stellen en op Allerheiligen 1982 vindt de laatste dienst plaats. Uiteindelijk kan sloop niet worden voorkomen.

De Heilig Hartschool

Intussen was het complex uitgebreid met scholen. Na de oorlog groeide Bussum stormachtig en al snel werden de babyboomers van nu geboren. Die begonnen in de jaren '50 naar school te gaan. De RK Heilig Hartschool, die in 1951 aan de Kamerlingh Onnesweg was geopend, moest dan ook al in 1953 worden uitgebreid met een vier-tal lokalen aan de Papaverstraat. Aan de Bremstraat is al sinds de jaren '30 RK Heilig Hartkleuterschool gevestigd, in het gebouw waarin nu de medische groepspraktijk is gevestigd. Ook daar is in de jaren '50 sprake van topdrukke. Zozeer zelfs dat een non met 58 kleuters wordt ondergebracht in het souterrain van de Heilig Hartkerk! Over grote klassen gesproken! Een aantal jaren later is er sprake van 5 kleuterklassen met maar liefst 240 kinderen, bijna 50 per klas. Hetzelfde geldt voor de basisschool (die we toen nog gewoon lagere school noemden). In 1957 meldt het schoolhoofd dat er intussen 12 klassen zijn met in totaal 546 leerlingen – gemiddeld 45,5 leerlingen per klas. Dat is aanleiding om de school nog eens met 4 klassen uit te breiden. Er gaat namelijk opnieuw gebouwd worden ten zuiden van de Ceintuurbaan en er wordt een flinke toename van RK-leerlingen verwacht. De uitbreiding, die in 1959 wordt gerealiseerd, mag bepaald spectaculair worden genoemd: het (punt)dak boven de bestaande vier klaslokalen wordt met behulp van 28 vijzels 3,5 meter omhoog getakeld, om ruimte te scheppen voor vier klaslokalen op de aldus gecreëerde eerste verdieping! In 1972 wordt de school omgedoopt tot De Hoeksteen. De Hoeksteen blijft razend populair en moet vanaf 1990 een wachtlijst hanteren. In 2011 heeft de school 450

leerlingen – verdeeld over 17 klassen. Het gemiddelde aantal leerlingen per klas is dus in 50 jaar gedaald naar 26,5. Dat dat nodig is blijkt uit een ontboezeming van kleuterjuf A. Lansdaal die in 1985 afscheid neemt: "Ik vind dat de kinderen zich in zijn algemeenheid beter weten uit te drukken. Daar staat tegenover dat de concentratie van de kinderen is verslechterd. En dat heeft ook wel oorzaken: ze doen in de huidige samenleving teveel indrukken op. Ze zien televisie, gaan nu op vakantie, om maar wat te noemen"[1]. Intussen zijn er nog een paar afleidingen bijgekomen... De kleuterschool is overigens in 1981 ingetrokken bij de basisschool en heet nu Pimpelmees.

Een katholiek imperium

Het katholieke imperium aan de Kamerlingh Onnesweg wordt in 1964 nog verrijkt met een gymzaal, die niet alleen bestemd is voor de leerlingen van de Heilig Hartschool. Daarom is er onder de gymzaal een fietsenstalling voor 40 fietsen. De laatste

Heilig Hartkerk,
gezien vanaf de
Papaverstraat, waar
toen nog geen
bebouwing was
(coll. HKB)

uitbreiding van De Hoeksteen dateert van 2004, als aan de Bremstraat de ruimte tussen de 'grote school' en de voormalige kleuterschool wordt opgevuld met een vleugel met een klaslokaal op zolder en een aula/multifunctionele ruimte op de begane grond. De leerlingen komen van heinde en ver, en tussen 8.30 en 8.45 uur is het rond de school dan ook nog steeds een (verkeers) drukte van belang.

[1] Gooi- en Eembode 1988